

Ve čtvrtek 7. 11. 2013 - 3. až 5. hodinu- se uskuteční Akce Setkání s historií ke státnímu svátku České republiky 28.10.; půjde o besedy s pamětníky z období nacismu a komunismu- navštíví nás bývalí vězni z Osvětimi, Terezína, komunistických táborů v Jáchymově a věznicích v Leopoldově a Valdicích, děti politických vězňů. Akce je určena pro studenty vyššího gymnázia a kvart.

Pamětník/ třída+ vyučující+ učebna	Luděk Eliáš herec, vězeň z Terezína a Osvětimi židovská tématika	Ing. Michal Salomonovič vězněn jako dítě v ghettu v Lodži a v Osvětimi Židovská tématika	Leo Židek politický vězeň 50. let- období komunismu	Zuzana Skácelová pamětnice holocaustu	Zdeněk Růžička politický vězeň 50. let- období komunismu	Ing. Rostislav Sochorec- jeho otec zemřel ve vazbě StB, sám narukoval k PTP, tzv. černým baronům	Eva Langrová dcera politického vězně 50. let období komunismu
3. hod 8.40-9.25	Beseda 7A8,7B8 Bu, Ne, Hl atrium	Beseda 8A8,8B8 Ko, Bo Uč 314	Beseda 1A4 2A4 Sd, Ha/Kn Uč 213	Beseda 3A4/4A4 Ze, Me Uč 139	Beseda 5A8 5B8 Za, Sa Uč 115	Beseda 6A8 6B8 Ku, Sl Uč 333	Beseda 4A8 4B8 Kp, Du Uč 318
4. hod 9.35-10.20	Beseda 1A4, 2A4 Ks, Hl, Sc atrium	Beseda 3A4,4A4 Sk, Sd, Du Uč 314	Beseda 4A8, 4B8 Fi, Bu Uč 213	Beseda 8A8, 8B8 Ha, Ku Uč 139	Beseda 6A8,6B8 Kn, Mi Uč 115	Beseda 5A8, 5B8 Kp, Kv Uč 333	Beseda 7A8,7B8 To, St Uč 318
5. hod 10.40- 11.25	Promítání filmu 1A4, 2A4 Hl, Kn, Ka Uč 232 nainstalovaný notebook a projektor	Promítání filmu 3A4, 4A4 Za/ Ha Uč 314	Promítání filmu 4A8, 4B8 Ro, Bo Uč 213	Promítání filmu 8A8/8B8 Ku, Ml, Uč 139	Promítání filmu 6A8, 6B8 Kr, Kp Uč 115	Promítání filmu 5A8, 5B8 He, St Uč 333	Promítání filmu 7A8, 7B8 Ba, Kk Uč 318
6. hod 11.35- 12.20	Prezentace nové knihy vzpomínek politických vězňů totalitních režimů 20. století z celé Evropy „Abychom nezapomněli“ - bude číst herec Norbert Lichý z Divadla Petra Bezruče , přítomna ředitelka organizace Platform of European Memory and Conscience z Prahy- Neela Winkelmannová- atrium pouze pro 8A8, 8B8, 4A4 Sc, Kn, Ma, Sk, Sa, Sz						
7. hod 12. 30- 13.15	Prezentace nové knihy vzpomínek politických vězňů totalitních režimů 20. století z celé Evropy „Abychom nezapomněli“ - bude číst herec Norbert Lichý z Divadla Petra Bezruče , přítomna ředitelka organizace Platform of European Memory and Conscience z Prahy Neela Winkelmannová- atrium pouze pro 7A8,7B8, 3A4 Hl, Sd, Vl						

Prosím uvedené vyučující, **aby vyzvedli „přiděleného“ pamětníka (viz rozpis) v klubovně krátce před zvoněním a odvedli ho do třídy.** Zajistěte prosím, aby se studenti přesunuli do tříd už koncem přestávky a nenarušovali tak průběh akce. Pamětníci budou ke studentům hovořit samostatně, jsou zvyklí na podobné besedy, ať se studenti ke konci hodiny klidně ptají. Pokuste se o dobrou atmosféru ve třídě, případně rozvinutí diskuse.

Filmy budou připraveny v učebnách na DVD, jsou na nich **4 animované filmy** o osudech politických vězňů (**Paměť národa - Gablech, Havlujová, Schwarzová, Jednorozec**- každý cca 6 min.) a **dokument Postavení mimo hru- o čl. hokejstech** - mistrech světa, kteří byli po r. 1948 zatčeni a odsouzeni z politických důvodů- 2 části, každá cca 20 minut. Vyberte si.

Přítomna budou média - pravděpodobně Česká televize, pozváni jsou i zpravodajové Českého rozhlasu Ostrava, MF DNES ad.

Přijdou i pedagogové z jiných ostravských gymnázií se svými studenty a přidají se k našim žákům.

Děkuji a držím palce. V případě nejasností mě kontaktujte. Vojtěch Vlček

plukovník v.v.Vasil Coka

Narodil se 18. dubna 1923 v Dulově na Podkarpatské Rusi v tehdejším Československu. V roce 1927 se rodina přestěhovala za prací do Francie, otec pracoval jako dělník v továrně Renault, matka byla v domácnosti spolu s mladším bratrem a dvěma sestrami. Rodina postupně žila v Lille, Grangombu u Marseille a v Paříži. Vasil Coka navštěvoval francouzské školy. V roce 1935 během hospodářské krize musela rodina Francii opustit a odstěhovala se zpět na Podkarpatskou Rus. Od roku 1936 studoval Vasil Coka na gymnáziu v Chustu. Poté, co Podkarpatskou Rus obsadili v roce 1939 Maďaři, musel ukončit studia a rozhodl se spolu s kamarádem odejít do Sovětského svazu. Po přechodu hranic byl zatčen, předán NKVD a 18. října 1940 byl odsouzen za nepovolený přechod hranic na 3 roky trestního tábora- Gulagu na Sibíři. Po měsících hladu, zimy a strádání byl 4. prosince 1942 z tábora propuštěn a 18. února 1943 se dostal do Buzuluku, kde se přidal k formující se československým jednotkám. Po absolvování důstojnické školy v Buzuluku a Novochapersku se zúčastnil v rámci 1. československé samostatné brigády bojů o Kyjev, Vasilkov, Žižkov, Rudu, Bílou Cerkev a Duklu. Po skončení bojů na Dukle byl zařazen do nově se tvořícího štábu gen. Kratochvíla, jehož úkolem bylo vytvářet z dobrovolníků na Podkarpatské Rusi náhradní pluk. Během služby v Chustu navštívil po letech rodinu a byl krátce vyšetřován NKVD. Po návratu na frontu byl přemístěn ke 4. dělostřelecké brigádě v Levoči a zúčastnil se bojů o Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin a také se dostal v květnu 1945 na Valašsko. Po osvobození Vsetína byl 6.května 1945 v blízkosti Bystřice pod Hostýnem těžce zraněn a strávil téměř půl roku v nemocnici. Po válce byl povýšen do hodnosti poručíka dělostřelectva a vyznamenán Československým válečným křížem 1939 a medailí Za chrabrost před nepřítelem. V letech 1945 až 1949 působil v Praze na Ministerstvu národní obrany a podílel se na vyřizování přednostních práv válečných veteránů. Pro své názory byl v roce 1949 z tohoto místa vyhozen a degradován na vojína v záloze. Následně pracoval jako závozník a především jako vedoucí řady restaurací a hotelů na Jesenicku. V roce 1964 byl rehabilitován a byla mu přiznána hodnost kapitána Československé armády. Po nátlacích, vyšetřování StB a vyhrožování osudem rodiny a znemožněním studia dětem vstoupil do KSČ. Během pražského jara se podílel na vyřizování odškodnění postiženým válečným veteránům. Za tuto činnost byl následně šikanován a v roce 1971 vyloučen z KSČ. Musel střídat opakovaně zaměstnání, dětem byly omezovány možnosti studia. Přestěhoval se z Krnova do Frýdku –Místku a pracoval v hotelech a restauracích ve Frýdku a Beskydech, a to až do odchodu do důchodu v roce 1992. V roce 1999 byl povýšen do hodnosti plukovníka. Je velmi aktivní, působí v Československé obci legionářské, účastní se besed ve školách.

František Zahrádka

se narodil 30. října 1930 v Děčíně. Jeho otec- František Zahrádka- bojoval za I.světové války v čsl. legiích v Itálii a následných v bojích proti maďarským bolševikům v roce 1919 utrpěl zranění nohy a byl částečně invalidní. Za I.republiky pracoval jako pomocný železniční zřízenec. Matka Kristýna Zahrádková byla v domácnosti. S ohledem na povolání otce se rodina často stěhovala, obvykle v prostředí Sudet. František Zahrádka vyrůstal v národnostně smíšeném pohraničí. Do obecné školy začal chodit v Meziměstí u Broumova. Po Mnichovské dohodě začátkem října 1938 byla rodina vyhnána s dalšími českými sousedy z domů německými ordnery. Matku se psychicky zhroutila, otec byl služebně poslán na Svitavsko. František žil nejprve u cizí rodiny v Chocni a pak u tety ve Veselí nad Lužnicí. Rodina se sešla až v roce 1942 a přestěhovala se do Českých Budějovic. Pro pomoc ukrývajícím se ruským uprchlíkům byla matka a strýc od září 1944 až do konce války vězněni nacisty.

Po válce vstoupil František Zahrádka do 10. skautského oddílu v Českých Budějovicích a začal se učit radiomechanikem. Po únoru 1948 se zapojil do protikomunistického odboje. Spolu s dalšími skauty se účastnil pod vedením K. Pecky tištění letáků a vydávání časopisu *Za pravdu*. Díky znalosti pohraničí převáděl přes Šumavu osoby, jimž hrozilo zatčení StB nebo nesouhlasily s komunistickým režimem- během čtyř převáděcích akcí převedl asi 14 osob. V Bavorsku ve Straubinku navázal kontakt s americkou výzvědnou službou (CIC) a přislíbil pro ni získání spolupracovníků z řad důstojníků československé armády. Jeho přítel Silvestr Müller následně dodával zprávy CIC a udržoval s ní ve Straubinku kontakty. František Zahrádka byl zatčen příslušníky OBZ 3. září 1949 a pobytu ve vazbě postaven do čela dvacetičlenné soudní skupiny Zahrádka a spol. Přelíčení s ní proběhlo u Státního soudu v Praze 8. a 9. prosince 1949 a F. Zahrádka byl odsouzen za velezradu a vyvědačství na 20 let. Postupně byl vězněn v Plzni na Borech, pracoval v uranových dolech na Jáchymovsku – nejprve na táboře Nikolaj, následně na obávané třídně rudy na táboře Vykmánov II. V roce 1956 byl přesunut na tábor Vojna na Příbramsko, pak na tábor Bytíz. I ve vězení se snažil věnovat zlepšovacím návrhům, především důlnímu signalizačnímu zařízení, díky čemuž se 3. března 1961 dostal na Technické oddělení MV v Praze na Pankráci a mohl zde pracovat na realizaci důlní signalizace. Na svobodu byl propuštěn 3. září 1962. Během věznění na Příbramsku mu zemřeli oba rodiče, takže se neměl se kam vrátit. Proto nastoupil zpět do uranových dolů v Příbrami, kde pracoval jako důlní elektrikář až do odchodu do důchodu v roce 1981. V dubnu 1966 se oženil s Marií Voldřichovou. V roce 1968 se František Zahrádka spoluzakládal K 231 v Příbrami, za což zaplatil četnými výslechy a vydíráním ze strany StB. Po roce 1989 se podílel na založení pobočky Konfederace politických vězňů v Příbrami a byl zvolen předsedou. V roce 1991 spolu s Dr. Jiřím Majerem inicioval vznik Muzea III. odboje v Příbrami, které od roku 2003 vedl, a Památníku obětem komunismu Vojna u Příbrami. Spolupracoval se spoluvězněm a spisovatelem Jiřím Stránským na vzniku filmů Bumerang, Uniforma, Kousek nebe a seriálu Zdivočelá země. Pro režiséra Milana Maryšku pracoval jako poradce pro seriál Ztráta paměti. Za své celoživotní postoje byl František Zahrádka oceněn řadou vyznamenání, např. skautským vyznamenáním Řád čestné

lilie v trojlístku, pamětním listem města Příbrami a v roce 2007 mu prezident Václav Klaus předal Řád T.G.Masaryka a ministryně nár. obrany V.Parkanová vyznamenání za odboj „Zlatou lípu“.

Luděk Eliáš se narodil 29. července 1923 ve Slaném, kde také navštěvoval základní školu a gymnázium. Odtud však po okupaci musel pro svůj židovský původ odejít. Pracoval v pomocných profesích ve stavebnictví. Roku 1942 byl deportován do Terezína. Roku 1944 následoval dobrovolně svou milou do Osvětimi, poté se dostal do koncentračního tábora Schwarzheide u Drážďan, kde pracoval na odklizení trosek po spojeneckých náletech. V posledních dnech války absolvoval pochod smrti, byl propuštěn u Litoměřic a poté ošetřen Červeným křížem v Terezíně. Po válce a základní vojenské službě nastoupil v divadle jako herec, zprvu v jižních Čechách, od 1956 v ostravském divadle. V 60. letech byl jeho ředitelem. Po roce 1968 byl vyloučen z KSČ a vedoucích funkcí. Působil v divadle, rozhlase, televizi i u filmu.

Leo Židek Jako osmnáctiletý nebyl pro své politické názory přes svůj výborný prospěch připuštěn k maturitě a musel jít pracovat do výroby. Poté se rozhodl, že by chtěl ilegálně odejít studovat do Německé spolkové republiky, když mu to doma není umožněno. Před uskutečněním tohoto plánu byl zatčen StB a v roce 1953 odsouzen s dalšími přáteli na 8 let žaláře. Prožil peklo jáchymovských i příbramských uranových dolů a na svobodu byl propuštěn až v roce 1960. Musel ještě nastoupit na vojnu a nemohl už studovat na vysoké škole. Podařilo se mu dálkově dokončit maturitu, absolvovat programátorský kurz, ale pro svůj kádrový posudek nemohl povolání programátora nikdy vykonávat, pracoval jako dlaždič nebo zásobovač.

Pan Židek dnes působí jak předseda pobočky Konfederace politických vězňů v Ostravě a místopředseda KPV České republiky.

Leo Židek, předseda KPV Ostrava: *"Protože jsem měl protikomunistické názory a dával jsem je veřejně najevo i mezi studenty, nebyl jsem členem té jediné socialistické mládežnické organizace Český svaz mládeže, tak mi to nakonec spočítali a když jsem už měl písemné maturitní zkoušky, tak těsně před nástupem svatého týdne přišel pan ředitel do školy, respektive tenkrát soudruh ředitel, a před celou třídou mi oznámil, že nejsem připuštěn k maturitě."*

Eva Langrová, spoluzakladatelka sdružení "Dcery": *"Je to trochu nepochopitelné, zvláště dětem, které vyrůstaly za současných podmínek. Jim vykládat například co to byl tuzex nebo, že se stály fronty na něco, to oni si ani neumí představit. A když jim třeba vykládám, že když fandíte nějakému mužstvu a ono celé to mužstvo bylo zavřeno v 50. letech, jak se to stalo našim mistrům světa, děti se na vás dívají tak vyjeveně, jako by jste jim vykládal něco z Harry Pottera."*

Leo Židek, předseda KPV Ostrava: *"To je generace, která se narodila už po listopadu 1989, takže sami neznají nic, rodiče jim to obyčejně neříkají, na školách se to tak horko těžko dozvídají, takže to živé svědectví je možná nejúčinnější a je to nejlepší způsob, jak tuto generaci připravit do budoucího života a k tomu poznání minulosti a upozornit je na to, čeho by se měli vyvarovat."*